

2020 – DOSARELE PATRIMONIULUI (XLIV): România mai citește?

- cartea ca bun de obște - suveranitatea alimentară –

n-ar fi rău să fie bine în țara asta - Salvați Țara de la Țară!

2020

Romanian Villages
Explore a village and discover

cartea doar ca un
bun de obște

Dosarele
patrimoniului (XLIV)

la noi nu s-au
scris ori tipărit
cărți de castă,
de confrerie ocultă

sau
de

lux spiritual privat

Ion
Creangă

Salvați
Salvați

Țara de la Țară
România Rurală
... suntem niște
iraționali
consumatori de
produse alimentare
străine, de proastă
calitate ne distrugem
producția internă ...

Suveranitatea
alimentară

Vasile
Dâncu

RISIPA

n-ar fi rău să fie bine în țara asta

La o trecere în revistă a anului 2019, se poate constata că „Tribuna” a prezentat conștient: „Anul internațional al Limbilor Indigene” (declarat de ONU), „Anul omagial al satului românesc” (declarat de Biserica Ortodoxă Română) și evenimentele anului „Sibiu – capitală gastronomică europeană”. S-a scris și s-a vorbit puțin de „2019 – Anul Cărții în România” - declarat prin Legea 357/2018 - prin care s-a instituit programul național „România citește”, deși era interesant un studiu, numit sugestiv „Barometrul de consum cultural. Cultura în pragul Centenarului Marii Uniri: identitate, patrimoniu și practici culturale”. Realizat în 2017 - de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală – studiul constata că: 42% din români nu citesc nici măcar o singură carte pe an, 69% nu împrumută niciodată cărți de la bibliotecă, 61% nu accesează niciodată arhivele digitale ale bibliotecilor, nedescărcând cărți de pe internet; practic numai 4% din populație cercetează o carte zilnic, 9% citesc o carte pe lună, iar 6,8% împrumută de la bibliotecă o carte pe an.

Ca sibian, păstrez speranța că vom fi informați dacă este valabilă - pentru județul Sibiu - concluzia din „Dilema veche” (nr. 790/11-17 aprilie 2019), prin care se afirma că: „la Centenar, jumătate din cetățenii României sînt analfabeți funcționali care nu pot, nu știu și nu găsesc nici o plăcere sau vreo nevoie în cititul cărților. Legat de acest aspect, în loc să investească substanțial în educația de la bază, adică în ciclul preșcolar, primar și gimnazial, România alocă tot mai mulți bani

pentru sistemul universitar (1% din PIB, peste media europeană ...) punînd, cum se spune, oiștea înaintea carului”. Se dau și exemple. În Olanda - în timpul „**Săptămânii cărții**” (fondată în 1932) - poți circula cu trenul prin țară, dacă ai o carte, iar căile ferate olandeze sponsorizează, organizarea de lecturi și sesiuni de autografe, pe diferite rute. În Islanda (țară unde la fiecare zece cititori, există un scriitor), de sărbătoarea cărții – „**Potopul cărților**” („Jolabokafloð”, sau „**The Book Flood**”), în preajma Crăciunului – se vinde aproape întregul stoc de carte produs, primul cadou de Crăciun fiind o carte!

În România, tema ar trebui abordată cu maximă responsabilitate, nu numai de „**Ziua Culturii Naționale**” (15 ianuarie), de „**Ziua Mondială a Cărții**” (23 aprilie, sărbătorită în România ca „**Ziua Bibliotecarului**”), sau de „**Ziua Mondială a Educației**” (anual, în 5 octombrie). Știați că, în 2019, „**Capitala Mondială a Cărții**” a fost declarată localitatea Sharjah (Emiratele Arabe Unite), apreciată atât pentru proiectele creative de încurajarea lecturii (în rândul localnicilor și a numeroșilor migranți) cât și pentru cele care au stimulat creația literară în țară și în întreaga lume arabă? Cine mai știe că vice prim-ministrul acestei țări (între 1971-1973), Sheikh Hamdan Bin Rashid Al-Maktoum a instituit premiul Hamdan (în 2008), care se acordă din doi în doi ani – în valoare de 300.000 dolari – la trei laureați, pentru proiecte care au ca obiective îmbunătățirea performanțelor și eficiența profesorilor? Oare tinerii știu că din vechea Arabie și în mitologia Egiptului antic își are originea celebra antologie de povestiri „**O mie și una de nopți**”, colecție cunoscută de Europa Occidentală abia în sec. al XIX-lea, influența în cultura lumii - asupra literaturii, muzicii și filmului – fiind imensă?

Având în vedere că următoarea testare PISA (pentru elevii de 15 ani) va fi abia în 2021, marea provocare a celui de-al treilea deceniu - din actualul mileniu - va fi strategia națională de scădere a analfabetismului funcțional din România.

Cotidianul „**Tribuna**” contribuie și în acest an la misiunea istorică de culturalizare a românilor, invitând toți cititorii să respecte vechiul îndemn „**Citește și dă mai departe!**”. Sfântul Augustin spunea: „**Dacă lumea e o carte, cei ce nu călătoresc îi citesc doar prima pagină**”. Afirm categoric că orizontul cunoașterii poate fi lărgit mult mai mult prin lectură! La fiecare final de an, românii ar trebui să păstreze un moment de recunoștință celui mai merituos dascăl român al tuturor timpurilor, scriitorul Ion Creangă stingându-se din viață în 31 decembrie 1889; în 2019 am comemorat 130 de ani! Pentru pregătirea electoratului român pentru marile bătălii ale anului 2020, vă propunem lectura unei povestiri inspirate din realitatea cotidiană a secolului XIX: «La o altă întrunire viticolă la Primărie, toți oratorii băteau apa în piuă și cu toții se învârteau în loc și nu știau pe cine să învinovățească mai tare că nu merg podgoriele bine, îi flocăiră pe toți, pe D-zeu, pe guvern, pe negustori că nu dau preț, mă rog era o zarvă cumplită în contra tuturor, și a oamenilor și a elementelor. Creangă ie cuvântul și spune:

- D-lor, știți cum faceți d-voastră, chiar ca pungașul cela din Paris, care întâlnește pe drum un om cu lanț frumos la brâu, îl întrebă câte ceasuri (sânt); el scoțând ceasornicul, pungașul iute îl înșfăcă cu lanț cu tot, rupându-i chiar jiletca, și o ia la sănătoasa. Alergând domnul cela după el, iată că în cale îl întâmpină un alt pungaș și îl întreabă că de ce aleargă; el răspunde că i s-a furat ceasul cu lanț cu tot. Atunci istalant pungaș îl întreabă: - Ia vezi că Ț-a furat și punga ...

-Ba, punga o am, iat-o! Pungașul al doilea îi smuncește punga și fuge de partea cealaltă, încât bietul om nu știa în care parte să fugă mai degrabă, înspre cel cu ceasornicul sau înspre cel cu punga. Iaca așa faceți și d-voastră cu întrunirea viticolă. Eu știu un lucru și anume că „**n-ar fi rău să fie bine în țara asta**”». (*Anecdote cu și despre Creangă*, Iași, 2002)

Înțelepciunea rurală face parte integrantă din patrimoniul imaterial al poporului român, cultura populară fiind leagănul civilizației noastre. Istoricul clujean Ioan Chindriș (1938-2015) - care a debutat literar în „**Tribuna**” (1967, cu schițele „**Bărbosul și Melchior**”) - scria în lucrarea „**Chipuri din hronicul neamului**”: «Poezia documentului se subtilizează pînă la durere sufletească în fața mărturiilor istoriei române. În întregimea ei, cartea românească veche este mai ponosită, mai învechită și mai înegrită decît aceea a Europei în general. Pentru că **la noi nu s-au scris ori tipărit cărți de castă, de confrerie ocultă sau de lux spiritual privat**. În spațiul său carpato-dunărean bătut de valurile istoriei, românul și-a putut îngădui **cartea doar ca un bun de obște**. Cărți de credință și spiritualitate bizantină, adînc impregnate de contemplația platoniciană, poartă urme de fum și coroziune. Iar peste minunate încondeieri de coperte și miniaturi s-a așezat pînza de păianjen a estompării, a depărtării, sporindu-le farmecul. Ici-colo, alături de bătrîne cronici, de cărțile înnegrite ale Psaltirei sau Evangheliarului, ale Alixândriei și Esopiei, întâlnești zapisuri și documente manuscrise vii și fruste, crîmpie aieva din viața veacurilor trecute». De pe aceleași meleaguri, amintim apelul sociologului Vasile Dâncu: „**Salvați Țara de la Țară**” – „**Salvați România Rurală**” (Sinteza, iulie 2016): «Strategic, noi ar trebui să gîndim în termenii suveranității alimentare. **Suveranitatea alimentară** este lucrul cel mai important în condițiile unei emergente a crizelor din ultima perioadă de timp. Acum suntem niște iraționali consumatori de produse alimentare străine, de proastă calitate, ne distrugem producția internă și importăm produse ieftine și toxice (...) La marile dezordini globale, agricultura românească poate aduce o soluție locală, sănătoasă, testată sute de ani alături de o cultură alimentară.» (va urma)

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-dosarele-patrimoniului-xliv-romania-mai-citeste-cartea-ca-bun-de-obste-suveranitatea-alimentara-n-ar-fi-rau-sa-fie-bine-in-tara-asta-salvati-tara-de-la-tara-149548.html>

În: Tribuna, 9 ianuarie 2020